

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено
на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
(протокол № 9/21 від “30” серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри З.М. Яремко

Силабус

**з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці», що
викладається в межах:**

- **освітньої програми «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 012 – Дошкільна освіта**

Назва курсу	Безпека життєдіяльності та охорона праці
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра безпеки життєдіяльності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка. Код та назва спеціальності: – 012 Дошкільна освіта
Викладачі курсу	доц. Писаревська С.В., асист. Ващук В.В., асист. Бардін О.І.
Контактна інформація викладачів	solomiya.pysarevska@lnu.edu.ua , viktoriya.vashchuk@lnu.edu.ua , oksana.bardin@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	вівторок 10 ¹⁰ , 98 каб., вул. Дорошенка, 41
Сторінка курсу	http://www.lnu.edu.ua/life-safety/
Коротка анотація курсу	Програма вивчення навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності та охорона праці” складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів. Вивчення дисципліни забезпечує формування загальних компетентностей, що охоплюють навички здійснення безпечної діяльності та систему цінностей, які передбачають соціально відповідальну професійну й повсякденну поведінку, а також здоровий спосіб життя, що є важливими для успішної професійної та повсякденної діяльності. Набуті компетентності спрямовуються на підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та виробництва, так і за надзвичайних ситуацій, а також у формуванні елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини як у повсякденному житті, так і під час професійної діяльності, а також збереження навколишнього середовища розглядаються на сучасному етапі як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини. Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, закону України “Про охорону праці” та інших законодавчих документів і передбачає її вивчення за трьома змістовними модулями: 1 - наукові засади безпеки життєдіяльності; 2 – безпека професійної діяльності та цивільний захист; 3 - основи здорового способу життя та домедичної допомоги.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення є набуття загальних компетентностей щодо навичок здійснення безпечної діяльності та системи цінностей, які передбачають соціально відповідальну професійну й повсякденну поведінку, а також здоровий спосіб життя, що є важливими для успішної професійної та повсякденної діяльності. Завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та виробництва, так і за надзвичайних ситуацій, а також у формуванні елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини як у повсякденному житті, так і під час професійної діяльності, а також збереження навколишнього середовища розглядаються на сучасному етапі як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини.
Література для вивчення дисципліни	Базова Б.1. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / Яремко З.М. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с. Б.2. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с.

	<p>Б.3. Охорона праці [З.М. Яремко, С.В. Тимошук, С.В. Писаревська та ін.]; за ред. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с.</p> <p>Б.4. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 448 с.</p> <p>Б.5. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту. Навчальний посібник / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с.</p> <p>Б.6. Кіт Л. Я. Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані. Навчально-методичний посібник / Л.Я. Кіт, Н.В. Наливайко. – Львів : Друк на потребу, 2017. – 135 с.</p> <p>Допоміжна</p> <p>1. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В.; за ред. Є.П. Желібо. – Київ : Каравела, 2008. – 344 с.</p> <p>2. Мохняк С.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І. та ін. – Львів : Видав. Львівської політехніки, 2009. – 264 с.</p> <p>3. Петрук М.П. Безпека життєдіяльності / М.П. Петрук, Х.Я. Гіщак, Н.М. Карп'як та ін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 224 с.</p> <p>4. Яремко З.М. Навчальна програма та практикум з безпеки життєдіяльності. Яремко З.М., Галаджун Я.В., Муць І.Р. та ін. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 102 с.</p> <p>5. Бикова О.В. Основи цивільного захисту: Навчальний посібник; за заг. ред. канд. іст. наук М.В. Болотських / О.В. Бикова, О.Ч. Болієв, Д.М. Деревинський та ін. – Київ : МНС України, Ун-тет цивільного захисту України, Ін-тут держ. упр. у сфері цивільного захисту, 2008. – 223 с.</p> <p>Інформаційні ресурси Інтернет-мережі</p> <p>I.1. Сайт кафедри безпеки життєдіяльності: http://www.lnu.edu.ua/life-safety/.</p> <p>I.2. Сайт Верховної Ради України: http://www.rada.gov.ua.</p> <p>I.3. Сайт Кабінету Міністрів України: http://www.kmu.gov.ua.</p> <p>I.4. Сайт ради національної безпеки і оборони України: http://www.rainbow.gov.ua.</p> <p>I.5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: http://www.moz.gov.ua.</p> <p>I.6. Сайт Міністерства екології та природних ресурсів України: http://www.menr.gov.ua.</p> <p>I.7. Сайт Державної служби України з питань праці: http://www.dsp.gov.ua.</p> <p>I.8. Сайт Фонду соціального страхування України: http://www.fssu.gov.ua.</p> <p>I.9. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: http://www.mns.gov.ua.</p> <p>I.10. Сайт Міжнародної організації цивільної оборони http://www.icdo.org.</p> <p>I.11. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста http://www.icrc.org.</p> <p>I.12. Сайт Товариства Червоного Хреста України http://www.redcross.org.ua.</p> <p>I.13. Сайт Української асоціації римського клубу: http://clubofrome.org.ua.</p> <p>I.14. Сайт постійного представництва України при ООН: http://www.uamission.org.</p> <p>I.15. Сайт північноатлантичного альянсу (НАТО): http://www.nato.int</p>
Тривалість курсу	Один семестр (2)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 год., у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних

	занять і 58 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> сучасні проблеми, головні завдання безпеки життєдіяльності та організаційноправові заходи її гарантування; головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ, а також систему організаційно-технічних заходів, спрямованих на підвищення рівня безпеки та гігієни праці на робочому місці; параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини; сучасні підходи до аналізу ризиків професійної діяльності, загроз і небезпек на робочих місцях та об'єктах суб'єктів господарювання, а також умови виникнення і розвитку небезпек, їхнього переростання у надзвичайні ситуації; основи функціонування організму людини як цілісної системи в сучасних умовах навколишнього середовища; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> оцінити на основі ризик-орієнтованого підходу рівень небезпечності середовища перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства та забезпечити підготовку адекватних заходів щодо його зниження шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду; обґрунтувати та застосувати заходи щодо збереження як особистого життя та здоров'я, так і співпрацівників в умовах загрози та виникнення небезпечних і надзвичайних ситуацій; визначити коло своїх обов'язків з питань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог законодавства з питань охорони праці, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань безпеки та гігієни праці на робочому місці та постійний контроль за їхнім виконанням; забезпечити проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій у разі надзвичайних ситуацій; надати необхідну домедичну допомогу в разі виникнення невідкладного стану людини.
Ключові слова	Безпека життєдіяльності, охорона праці, цивільний захист, домедична допомога, ризик-орієнтований підхід, концепція допустимого ризику, концепція сталого розвитку, граничнодопустимий ризик, коефіцієнт індивідуального ризику, небезпечні чинники, шкідливі чинники, надзвичайна ситуація, технічна система безпеки, соціально-економічна система безпеки, техногенне середовище, науково-технічний прогрес.
Формат курсу	Очний/заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Головними методами навчання є:</p> <ul style="list-style-type: none"> словесні методи (лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань); наочні методи (мультимедійні презентації); практичні методи (розрахункові справи з аналізом моделей реальних ситуацій); проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності).
Необхідне	Проектор

обладнання	
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні роботи: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • контрольне опитування: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p>
Завдання до підсумкового опитування	<p>http://www.lnu.edu.ua/life-safety/</p> <p><i>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; • посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право.
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

***СХЕМА КУРСУ**

Тиж./г од.	Тема, план, короткі тези	Форма діяль- ності	Літе- рату- ра	Самостійна робота, год	Фор- ма звіт- ності
1/2	Лекція 1. Науково-технічний прогрес, розвиток і безпека цивілізації. Стратегія стійкого розвитку суспільства. Культура безпеки як складова загальної культури, що гарантує безпеку людства. Концепція допустимого ризику. Модель життєдіяльності людини. Об'єкт та предмет безпеки життєдіяльності. Головні визначення безпеки життєдіяльності	ЛК	Б1, Б2, І.13, І.14	Соціальне партнерство з питань охорони праці як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності суб'єктів господарювання. Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 "Соціальна відповідальність". Міжнародний стандарт ISO 26000 "Настанова щодо соціальної відповідальності".	
2/2	Практичне заняття 1. Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах. Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання. Динаміка зміни загального та смертельного виробничого травматизму в Україні: регіональний та галузевий виміри. Порівняльний аналіз стану травматизму в Україні та світі. Методи оцінювання стану виробничого травматизму на рівні країни та суб'єкта господарювання	ПР	Б1, Б2, І.8, І.9		ІЗ, 8 б.
3/2	Лекція 2. Головні завдання та проблеми безпеки життєдіяльності. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем. Ідентифікація ризику та його складові. Ефективність функціонування систем безпеки. Управління безпекою через порівняння витрат та отриманих вигод від зниження ризику. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Головні умови безпечної життєдіяльності людини та глобальної безпеки. Класифікація небезпек за сферою походження, часом проявлення, природою матеріального носія та наслідками від реалізації. Головні принципи гарантування безпечної життєдіяльності.	ЛК	Б.1, Б.2	6	
4/2	Практичне заняття 2. Моделювання небезпечних подій та оцінювання рівня індивідуального ризику. Небезпечні ситуації як сукупність багатofакторних подій, розподілених в просторі і часі. Системний підхід у гарантуванні безпеки життєдіяльності. Етапи кількісного аналізу розвитку небезпечних подій та оцінювання ризику. Визначення головних небезпечних подій. Застосування імовірнісних структурно-логічних моделей у розрахунках ризиків. Сучасні ризик-стратегії щодо зниження вірогідності реалізації небезпечних подій і мінімізації можливих негативних наслідків.	ПР	Б1, Б2, І.1		ІЗ, 9 б.
5/2	Лекція 3. Техногенне середовище та його негативні чинники. Техногенне середовище та його складові. Головні принципи виробничої діяльності та безпека життєдіяльності. Узагальнені чинники виробничого середовища. Оцінювання рівня небезпечності виробничих чинників. Умова	ЛК	Б1, Б2, І.1	Головні завдання та зміст атестації робочих місць за умовами праці. Обґрунтування класу умов праці. Державна санітарно-епідеміологічна експертиза, її основні завдання. Об'єкти	

	безпечної життєдіяльності у разі одночасної дії декількох чинників. Електромагнітні чинники. Дія електромагнітних полів і випромінювань на людину, методи та засоби захисту від них. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Хімічні чинники. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини.			державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Ергономічні особливості окремих видів діяльності. Вимоги до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Елементи загальної гігієни у професійній діяльності. Побутові та допоміжні виробничі приміщення. Ризик-орієнтований підхід до оцінювання розвитку нещасних випадків на виробництві та використання статистичної звітності та актів розслідування нещасних випадків і професійних захворювань для обґрунтування підходів щодо покращення умов праці та зменшення виробничого травматизму. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами.	
6/2	Практичне заняття 3. Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежо-небезпечними речовинами. Шкідливі та вибухопожежо-небезпечні речовини і головні заходи безпеки під час роботи з ними. Чистота повітря виробничих приміщень. Безпека використання побутового газу. Невідкладна допомога у разі отруєння продуктами горіння. Мікроклімат приміщень та його роль у створенні комфортних умов професійної діяльності. Обґрунтування вибору засобів підтримання оптимальних параметрів мікроклімату та належної чистоти повітря приміщень.	ПР	Б1, Б2, І.1		ІЗ, 8 б.
7/2	Лекція 4. Забезпечення техногенної безпеки Основи пожежної безпеки. Загальні положення теорії виникнення, розвитку та припинення горіння. Показники пожежо- та вибухонебезпеки речовин і матеріалів. Головні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки суб'єкту господарювання: пожежна сигналізація, первинні засоби пожежогасіння, дії працівників у разі виникнення пожежі. Обґрунтування шляхів евакуації працівників у разі виникнення пожежі на суб'єкті господарювання. Профілактика пожеж. Державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки. Основи радіаційної безпеки. Іонізувальне випромінювання та його характеристики. Механізм дії іонізувальних випромінювань на тканини організму та методи захисту від нього. Норми радіаційної безпеки.	ЛК	Б1, Б2, І.9	6	
8/2	Практичне заняття 4. Оцінювання небезпек під час експлуатації електрообладнання. Дія електричного струму на організм людини. Електротравматизм та основи безпеки експлуатації електро-обладнання. Загальні вимоги електробезпеки до технологічного обладнання та процесів. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Безпечна експлуатація електроустановок: організаційні, технічні та електрозахисні засоби і заходи. Електробезпека на залізничному транспорті. Пожежна безпека під час експлуатації електрообладнання. Невідкладна допомога у разі ураження електричним струмом.	ПР	Б1, Б2, І.1		ІЗ, 8 б.
9/2	Лекція 5. Головні поняття охорони праці та система управління охороною праці в Україні. Сутність процесу праці та її цінність. Об'єкт та предмет охорони праці. Головні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав	ЛК	Б3, І.1, І.3	Страхування від нещасних випадків на виробництві та їхнє розслідування. Завдання страхування від нещасного випадку. Об'єкти та суб'єкти страхування. Види страхування.	

	<p>працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Комплексна система управління охороною праці в Україні. Державне управління: компетенції та повноваження органів державного управління охороною праці. Управління охороною праці власником підприємства. Обов'язки роботодавця щодо створення безпечних та здорових умов праці. Служба охорони праці суб'єкта господарювання: головні завдання, функції та повноваження. Система управління охороною праці на суб'єкті господарювання та її відповідність вимогам міжнародного стандарту OHSAS 18001:2007. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Участь працівників в управлінні охороною праці та повноваження профспілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства про охорону праці.</p>			<p>Повноваження та обов'язки суб'єктів страхування від нещасних випадків. Повноваження та обов'язки фонду соціального страхування. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника. Розслідування нещасних випадків на виробництві: їхні види. Організування розслідування та обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Склад комісії з розслідування та їхні обов'язки. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом. Освітлення приміщень: природне, штучне, сумішене. Класифікація освітлення. Нормування освітлення виробничих та адміністративних приміщень, розряди зорових робіт. Оцінювання рівня природного освітлення приміщень та забезпечення оптимального штучного освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники.</p>	
10/2	<p>Практичне заняття 5. Аналіз умов праці та працездатності людини. Загальні підходи до оцінювання умов праці та гарантування безпечних і здорових умов праці. Узагальнені чинники середовища професійної діяльності як сукупність чинників фізичної, хімічної та біологічної природи, які діють на працівника на робочому місці. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Чинники, що формують нервово-емоційне напруження під час професійної діяльності. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища професійної діяльності, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральний показник важкості та напруженості праці. Вплив умов праці на працездатність людини. Обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці. Ергономічні вимоги до організування робочих місць та трудових процесів.</p>	ПР	БЗ	10	13, 9б.
11/2	<p>Лекція 6. Організаційно-правове забезпечення цивільного захисту населення та територій. Головні положення міжнародного права з питань захисту людей. Кодекс цивільного захисту України. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту та її головні завдання. Організаційна структура цивільного захисту України. Сили цивільного захисту. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.</p>	ЛК	Б5, I.2, I.9	Моніторинг надзвичайних ситуацій та головні джерела їхнього виникнення. Урядова інформаційно-аналітична система з питань надзвичайних ситуацій: збирання, опрацювання, передавання та збереження моніторингової інформації. Складові моніторингу надзвичайних ситуацій: галузева та територіальна. Джерела небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій. Об'єкти підвищеної небезпеки та потенційно небезпечні об'єкти. Організування евакуації населення в надзвичайних ситуаціях. Евакуація, види та принципи її проведення. Планування та організування евакуаційних заходів: евакуаційні органи, план і схема евакуації. Індивідуальна підготовка населення до дій у надзвичайних	
12/2	<p>Практичне заняття 6. Класифікація надзвичайних ситуацій та прийняття управлінських рішень. Надзвичайні ситуації та їхня класифікація за причинами походження, територіальним поширенням і обсягами заподіяних або очікуваних збитків. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення. Класифікатор надзвичайних ситуацій.</p>	ПР	I.1, I.9		13, 8 б.

			<p>ситуаціях, поняття «екстрений рюкзак».</p> <p>Заходи цивільного захисту та соціальний захист постраждалих від надзвичайних ситуацій. Головні заходи захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту. Інженерний захист територій, радіаційний та хімічний захист, медичний, біологічний та психологічний захист. Заходи соціального захисту та відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації. Методика оцінювання збитків від наслідків надзвичайних ситуацій за основними їхніми видами. Розрахунок збитків від втрати життя та здоров'я населення. Міжнародне співробітництво України з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту. Діяльність ООН — основа міжнародної безпеки та безпеки особи. Міжнародне співробітництво України з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту. Стратегічний розвиток України у контексті завдань забезпечення стійкого розвитку людства. Женевські та Гаазькі конвенції як складові міжнародного гуманітарного права. Програми підготовки населення та працівників до дій у надзвичайних ситуаціях. Функціональне навчання керівних працівників і фахівців, які організують та здійснюють заходи цивільного захисту. Фінансування заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, відшкодування збитків постраждалим. Страховий механізм відшкодування збитків від надзвичайних ситуацій. Реагування на надзвичайні ситуації. Загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Організування життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях та надання гуманітарної допомоги постраждалим.</p>	
			10	

13/2	<p>Лекція 7. Фізіологічні, психологічні та соціальні основи гарантування безпечної життєдіяльності.</p> <p>Фізіологічні основи життєдіяльності людини. Психологічна надійність людини та її роль у гарантуванні безпеки. Аналізатори людини та їхні спільні властивості. Психічні процеси та поведінка людини. Методи оцінювання психофізіологічної надійності людини. Чинники, які впливають на психофізіологічну надійність людини. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм, куріння та наркоманія. Соціалізація особи. Праця як головний вид діяльності людини: психофізіологічні особливості. Фізіологічні процеси та діяльність нервової системи під час трудової діяльності. Активізація психічних процесів людини та функціональні стани організму під час трудової діяльності. Вплив напруженості та інтенсивності праці на надійність людини у трудовому процесі. Психологія безпеки праці. Адаптація працівників у трудовому процесі та мотивація безпечної праці. Управління стресом на робочих місцях та гарантування безпечної поведінки працівників під час професійної діяльності. Актуальність проблеми надійності людини у трудовому процесі: економічний та безпековий аспекти.</p>	ЛК	Б1, Б2, Б3	Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини. Зростання злочинності, види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення та зростання соціальної напруженості.	
14/2	<p>Практичне заняття 7.</p> <p>Контрольне опитування</p>	ПР			КО, 50 б.
15/2	<p>Лекція 8. Загальні принципи надання домедичної допомоги потерпілому під час надзвичайної ситуації.</p> <p>Поняття домедичної допомоги, її головні завдання та принципи. Правове забезпечення домедичної допомоги. Загальний алгоритм надання домедичної допомоги. Поняття травм (ушкоджень), їхні типи. Травматичний шок. Послідовність дій з домедичної допомоги у разі травм.</p>	ЛК	Б6, І.1	Особливості надання домедичної допомоги в осередку масового ураження. Підготовка потерпілих до транспортування до лікувальних закладів та транспортувальна іммобілізація. Етапи вмирання людського організму (термінальні стани). Первинний огляд потерпілого. Відновлювальне положення для потерпілого. Алгоритм проведення серцеволегеневої реанімації. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації дітям. Кровотечі: причини виникнення, ознаки та класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Домедична допомога у разі закритих ушкоджень м'яких тканин (забоїв, розтягнень, розривів, струсів і стискань), суглобів (вивихів) і кісток (переломів). Синдром тривалого стискання (травматичний токсикоз, його періоди та невідкладна допомога). Методи та способи накладання пов'язок, їхні види та типи. Домедична допомога у разі відкритих ушкоджень м'яких тканин (поранень). Домедична допомога у разі тяжких травм (черепно-мозкових травм,	
16/2	<p>Практичне заняття 8. Підсумкове заняття.</p> <p>Аналіз проблемних питань вивчення дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки фахівців та пошук нових науково-методичних підходів до підвищення ефективності формування необхідних компетентностей з безпеки життєдіяльності.</p>	ПР			100 б.

				ушкодження хребта, ушкодження грудної клітки та ушкодження живота).	
				10	